

5—6 novih posestnikov pa nobeden ne more živeti, saj pošteno ne.

2. Obresti tirjajo se zmiraj še prevelike. Bolje bilo bi, ko bi upniki menje zahtevali. Tako bi činžev jim menje v zgubo šlo in dolžniki bi leži dihali. Tudi pri slovenskih posojilnicah, saj nekaterih, je želeli, da bi mogoče po ceni dajale kapital, posebno kedar na posestva denar posodijo.

3. Prosto ženitovanje nemančev na škodo občinam je krivo, da posestniki hlapev in dekel ne morejo dobiti, da se tatinske rodbine množijo in srenjam vedno večje priklade nalagajo, ker morajo za ljudi skrbeti, ki se sami rediti ne morejo.

4. Pristojbine so pravisoke. Kako hoče sin izhajati, če mu oča za 3—4000 fl. posestvo izroči ali proda, pa mora takoj 200—300 fl. desetka plačati, zlasti če še ima deleže dedičev vknjižene in mora za obresti skrbeti? Skoro gotovo je pa uničen, če ga dediči premejo in vsak svoje tirjajo.

5. Kmetškemu stanu na kvar je, da se navadno vsem dedičem jednaki deleži odmerijo. Zakaj bi tisti dedič, ki posestvo prevzame, ne imel nekoliko prednosti? Leži bi gospodariti začel in dom pri rodbini ohranil.

6. Malokde uže ostane posestvo očetovo sinu, še redkeje vnuku, vnučiču pa skoro nikder. Kajti prepogosto napodijo upniki zadolženega sina ali vnuka izpod domače strehe po svetu s trebihom za kruhom. Ta nestalnost kmetških rodbin na posestvih je mnogo kriva, da slovenski kmetovalci tako neradi kaj storijo za poboljšanje vinogradov, travnikov, njiv, sadunosnikov, pašnikov, gozdov. Vsak nekako čuti, da ne bodo njegovi uživali sad njegovega truda.

7. Strašna kuga pa je žganjepivstvo. Kedar mladi posestnik vidi, da ne more lahko več shajati, da se bo težko iz dolgov izkopal pa zdvoji in išče tolažbe v nevarnem „šnopsu“. Tako pa le pospeši popolno osiromašenje svoje pa tudi svoje žene in otrok. Domoljubi, poslanci, tako ne sme dalje, sicer nam kmetški stan popolnem izgine.

V. J.

Gospodarske stvari.

Nekaj o umnem gospodarstvu.

Uže mnogo je se pisalo o zboljšani gospodarskih razmer. Naj dodenemo še sledeče: „Ich lasse den lieben Herrgott walten — Und muss euch alle erhalten“. Te-le besede sem bral v neki gostilnici mariborske okolice na sliki, ki predstavlja razne stanove in sicer pod podobo kmetovalca. Malo besed, mislim si, ali imajo velik pomen. Bori kmetič s svojimi žuljavimi rokami dela in pridelnje za vse stanove, vsi pridelki so sad njegovega znoja. In vendar ga vse prezira in tare. Samo kedar je treba dati davek v noveih ali krvi, ali če je treba „lešnike“ brati, takrat ga hitro najdejo. Vse to bi ga ne težilo, ako ga druge nadloge ne bi vijale.

Slaba letina suša, moča, mraz, toča, to so mu posebno v zadnjih letih skoraj navadni gostje. Zraven tega pa pride še zelo pogosto prav neumno obdelovanje polja, vinogradov itd. Tu je velikokrat slišati „moji stareji so tudi tako obdelovali, pa so imeli vsega dovolj, zakaj bi jaz drugače delal?!“

To ni prav! Stvarnik je dal človeku um in pamet, da v vsem napreduje. Način obdelovanja, ki je bil pred 10—20 leti dober, danes ne velja, ker se je našel bolji, umneji. Naša dolžnost je torej, da skrbimo po naši najbolji moči za podučevanje našega kmetovalca v umnem gospodarstvu. Ali kako bomo to najlaglje dosegali? a) s časniki b) s popotovalnimi učitelji in c) z snovanjem društev in podružnic za vino-sadje-hmelje-, konjerejstvo in druge vrste gospodarstva. Naši časniki se v obče premalo pečajo z umnim gospodarstvom; nekateri nimajo dovolj prostora, a drugim ni — mar. Upamo, da bo tudi v tem obziru v kratkem bolje. Potovalni učitelji so tem bolj potrebni, ker prost narod ne razume vselej, kar bere; a potovalni učitelj mu lahko vse, česar dobro ne razume, tolmači in praktično razkaziva. O koristi gospodarskih društev ni potrebno govoriti, ker jih vsakdo lahko vidi.

Slovenci v tej zadevi nimamo nikjer dovolj zaslonbe, torej treba, da se sami zavzamemo in delamo. Z veseljem pozdravljamo delovanje sadjerevskega društva v št. Jurji in hmeljerevskega društva v Žavei in želimo iz srca, da bodete ti društvi debli, iz katerih izraste sčasoma veliko podružnic. Velike važnosti je tudi sklep št. Jurskega sadjerevskega društva, da se izdaje strokovnjaški list kot „glasilo“ društva. Tudi v Mariboru se snuje strokovnjašk list za umno vinorejo in kletarstvo. Sicer nas je malo, ali smo „silni“, kakor pravi narodna pesen. Sè zedinjenimi močmi se premagajo največe zapreke. V edinosti je moč, v moči vlast! In kedar človek stori svojo dolžnost, da tudi Bog svoj blagoslov!

J. M. Jereb.

Opravila konjerejčeva meseca marcija.

Brejim kobilam bližajočim se ožrebenju napravljajo razumni konjerejei pregrajene oddelke ali staje v konjušnici. Uže ožrebenim kobilam pa se poluga primerna krma ter z žrebeti vred marljivo spuščajo na tekališča, da se sprehodijo. Paši, zlasti planinskeje, namenjene konje moramo začeti na to pripravljati, da jim nagla prememba ne bude škodovala. Ta je posebno žrebetom nevarna, ki precej dobijo smoliko, drisko in kašelj.

Kder je le mogoče, naj konjerejei privoščijo planinsko pašo svojim žrebetom. Korist je mnogovrstna in velika. Ves život se mladim konjem ukrepi, da leži prenašajo vsakojakih vremenskih nezgod. Kite se učvrstijo, kopita lepo zrastejo. Svobodno gibanje, tekanje gori in doli stori takšne konje žilave, gibene, da tega konjerejee pri živalih v konjušnici vzrejenih nikedar ne doseže pa tudi sploh dosegnoti ne more. Kupei po takšnih konjih

močno povprašujejo in jih drago plačujejo. Stroški pa so za planinsko pašo vendar le majhni, neznamni.

Meseca junija navadno vženejo konje na planinske pašnike. Preden konjerejec te stori, naj sledeče dobro pomisli in se po njem ravna, če se hoče nesrečam izogniti.

Vsak razumen živinorejec mora vedeti, da je zdravju živinčet škodljivo, pogosto celo njihovemu življenju nevarno, če se mahoma s polaganjem suhe krme pretrga in začne polagati sama zelena, frišna, sveža trava ali naglo na pašo zažene. Isto velja tudi na opak. Tako učijo skušnje sploh in zastran žrebet tudi ni drugače. Teh je tudi treba na zeleno krmo, na pašo, zlasti planinsko, polagamo pripravljati. To velja posebno o žrebetih, dobro rejnih, ki zobljejo oves in sploh zrnje. Takšnim živalim moramo začeti na krmi pritrjavati, vedno menje zrnja dajati, da naposled le suho krmo in potem zeleno dobivajo. Meseca maja pa jih kaže tudi po noči zunaj hleva puščati, da se potem leži planinskemu vremenu pa njegovim neprijetnostim privadijo. Vsled obilne krme dobro rejni, tolsti konji bi planinskega zraka ne mogli srečno pretrpeti. Zato je treba jih na to pripravljati s pogostim izganjanjem na prosti zrak.

Štajerski konjerejci prodavajo čedalje več žrebet in dobivajo za nje lepih denarjev. Zato pa morajo vse poskusiti, da vzgojajo tudi vedno lepših žrebet. V to svrhu pa služijo najbolje planinski pašniki s svojo izvrstno krmo, svetlim solncem, bistro vodo in letanjem in diranjem v čistem in zdravem zraku. Zlasti ugajajo planinski pašniki žrebetom težkega noriškega plemena.

Meseca marejja začnejo kobile pojati se. Znamenja, da se kobila poja so sledeča: žival je srborita, zaporedom in močno rezgeta, če ugleda konja ali se jej ta bliža, počiva se večkrat, razkorači zadnje noge, in iz napete sramnice teče žlem; k žrebeu prignana mirno stoji. Vendar vse kobile se ne pojajo tako vidno. Nekaterim se to le pozna, ko se k žrebeu priženó in ga ne vgriznejo ali v njega ne brsajo.

Pojatev povzroči jajčice, ki se iz jajčnjaka po obilnejem priroku krvi razvnetega odrta. Sedaj je pravi čas, da se ono oploji. To pa je najleži blizu sredi vsega časa pojanju od natore pri kobili odmerjenega, t. j. 24—30 ur potem, ko se je žival pojati začela. Kajti pojatev traja navadno le 36—48 ur.

(Konec prih.)

Kateri oves je najbolji? Tri leta delam poskušnje z raznimi sortami ovsá. Skušnje sedaj kažejo, da je navadni naš oves gledé na rast, rodovitnost, zbirénost zastran zemlje veliko boljši, nego kanadaški in ligovski. Vendar sibirski oves presega vse: močno rodi, zadovoljen je s vsako zemljo, dozori vže v 2. polovici julija, oral da 40—50 vagonov. L. 1879 pognojil sem njivo, peščeno ilovico, repi, l. 1880 posejal ječmen in deteljo, ki je dala l. 1881 tri košnje, l. 1882 bila je tam zimska

rž, potem ajda, in naposled na $\frac{1}{2}$ oralu sibirski oves lastnega pridelka. Pridelal sem mnogo lepe slame in 25 vagonov stare mere zrnja, ki je težko in ječmenu podobno. Zanesljivo seme se dobi v Gradei pri semenorejskej štaciji grofa Attemsa in velja 100 kilo (okolo 2 hektolitra ali blizu 3 vagonov) 20 fl. brez žaklja in voznine. Ako bi kdo hotel, mu tudi jaz z nekterimi vagani postrežem, cena za vagon je 4 fl., $\frac{1}{2}$ vagona 2 fl. brez zavitka. Naslov je: Janez Vidovič, posestnik v Sobetincih šte. 2. pošta Mosehganzen.

Kmetijska družba štajerska ima sedaj v centralnem odboru nekega celjskega Lutza, strastnega nasprotnika Slovencev. Ta izvolitev je obžalovanja vredna in boče družbi le na škodo, ker spodkopava zaupanje Slovencev v nepristransko vodstvo te sicer vse hyale vredne družbe.

Sejmi. 17. marejja Hollenegg, Omerek, Rečica, Tilmič pri Lipnici, Trbovlje, Podčetrtek 19. marejja Ljubno, Schwanberg, Svičina, 20. marejja sv. Barbara v Halozah, Studence, Celje, Oplotnica, Zibika, Vitanje, 21. marejja Rogatec, Žigerski breg, 22. marejja Slov. Gradec.

Dopisi.

Iz Maribora. Čeravno so pri zadnjem številjenji močno si prizadevali svetu črno na belem pokazati, da je naše mesto zvečinoma nemško, je vendar resnično, da so le svoje narodnosti zavedni Slovenci še v manjšini. Kajti povprek je ogromna večina našega prebivalstva vendar le slovenske krvi. Poznamo hiše, kder niti enega pravega Nemca ne najdeš. Ko bi n. pr. le naši nemškutarji postali narodnjaki, mesto je hipoma slovensko. — V čitalnici bo v nedeljo č. g. dr. Mlakar govoril ob 8. uri zvečer o „špiritizmu“, ki je postal zanimiv predmet, odkar je cesarjevič Rudolf sleparja „duha“ ali „špiritista“ zasačil in osramotil. — Bučelarsko društvo pod vodstvom g. dr. Trča obhaja 15. t. m. ob 5. uri popoldne v „Gambrinushalle“ svoj občni zbor. Kaj pa je s sadjerejskim društvom, spi li ali samo dremlje, kakor kmetijska podružnica? — Kaznilnico bodo še letos stavili, prav za prav bivšo baron Rastovo „Vilo“ v sv. magdalenskem predmestji v njo priredili. Zidarska dela bodo stala kakih 10.000 fl. kamnosekarska 1000 fl. in tesarska 1000 fl. — Za poslednjim samomorivcem so izdali posebno oznanilo. V njem beremo: „nach kurzem Leiden selig im Herrn entschlief“ t. j. je po kratkem trpljenji zveličan v Gospodu zaspal! Res čudno in še hitro zveličanje!

Iz Celja. Narodnjaki so zmagali z rekurzom proti zadnji volitvi za okolico. Volitev je popolnem ovržena. Vsled tega veliko veliko veselje, navdušenost. Tem bolje pobiti so naši nemškutarji in nemčurji. Ta propast jih tem več grize, ker je sleparija in góljufija s ponarejenimi volilnimi listki uže pri sodnji. Tako še Rakuševcem nikoli ni tenko prelo. — Naša „vahterea“ in jeni pisarji